

S F A T U L

organul oficios a C. N. R. C. din Maramurăs

Ce voim?

Voim să muncim — cu ajutorul lui Dumnezeu — pentru întărirea, ajutorarea, inaintarea românilor din Maramurăs.

Și avem multe de lucrat.

Răsboiul lumii, pe lângă multele dureri și năcazuri ne-a adus și cel mai mare bine ca adecă suntem și vom fi, stăpâni noi înșine în treburile noastre ceace — mai ales în zilele ce le petrecem — cere dela noi multă jertfă, multă trudă. — O știm aceasta, dar cauza ne e dreaptă și datorii suntem a munci, a lupta pentru învingerea ei.

Firește, ca să putem ajunge toate celea bune dorite, — e de lipsă ca să fim una, noi între noi; și una să fim — dupăcum limba, legea una ne e — cu românimea înviată din somnul cel de moarte.

Durerile, dorințele drepte suntem hotărâți a le asculta, a le vindeca, a le duce la învingere.

Așteptăm însă și aceia ca tot natul, să ne sprijinescă în munca noastră.

Acest sprijin îl vom avea îndeosebi atunci și așa dacă fiecare din noi va asculta de povețele, de îndrumările mai marilor puși de noi.

Peste comitatul — ormeșia — noastră avem cărmuitorii noștri cari durerile și jalbele sfaturilor sătenești, și plângerile drepte a le singuraticilor — le vor asculta, le cui și totdeauna vor sta la îndemâna celor neîndreptățiți.

Așteptăm că fiecare din noi să-și țină de cea mai sfântă datorie susținerea bunei rânduieli de prin satele noastre.

Cinstea românească poștește aceasta.

Ne este nespusă bucuria, că și până azi din părțile românești a comitatului numai de bine am auzit.

Doară noi, suntem oameni blânzi — așezați — și nu vom suferi, ca niște pierde vara, — sa ne facă supărări.

Păcătoșii, cari răvnesc după sudorea, truda altora — sunt oamenii noștri, și vom avea mijloace, ca să — i scoatem dintre noi — „iarba rea din holdă piară.“

Astfel, e datorința noastră cea dintâi, să ascultăm de sfaturile sătenești, de sfatul comitatens.

A doua, a susținea buna rânduială în satele noastre.

Nu fie cu invidie nimeni, cei mai buni ai noștri chibzuiesc, cu totdedinsul pentru învingerea cauzei noastre drepte.

Ca albinele în jurul matcei — să ne strângem toți, pe lângă conducătorii, cari au jurat jurământ sfânt pe steagul român.

Steagul și jurământul sunt cuprinse în inimile noastre și până când va bate în inimă românească, acolo vor rămânea.

Știm preabine că ranele trecutului sunt multe și mari; știm, că avem multe-multe neajunsuri; dar știm și aceia că uniți în cugete și în simțiri, cu ajutor binevoitor și împrumutat — le vom învinge toate.

Primim mâna de ajutor sinceră, românească a oamenilor de bine; dar fără milă ne vom face socoteala, cu toți cari vor încerca a strica rândurile noastre.

Și când dăm în mâna cetitorilor foaia noastră, — o facem în nădejdea, în convingerea, că prin dânsa muncim pentru tot ce e bine și folositor neamului românesc din Maramurăs, care și el e o odreașă sănătoasă, în marele stejar românesc.

Steagul strălucească . . . !

Cu Dumnezeu înainte!!

Pretul 40 fl.

22 Novembre 1918.

A fost ziua cea mai frumoasă, cea mai aleasă a Maramurăsului românesc.

Sau adunat Românașii din toate satele comitatului, ca la un semn; cu steaguri, cu cocarde în treicolor românesc.

Eram adunați 5—6000 de oameni, fieștecare cu dor sfânt în inimă. — Cu dorul arzător de a arăta lumii întregi, că neamul românesc din Maramurăș, — știe să-și croiască viitorul; știe să-și aleagă oamenii; și mai ales vrea să dovedească, că stă ca stânca pe lângă marele sfat național românesc.

Buna rânduială ce o am ținut cu toții, — a fost ca în poveste. Chiar și străinii au recunoscut că ne-am purtat cu toată cinstea.

Însuflețirea a fost la culme. — Cuvintele, ce s-au spus, toate erau rupte din inima noastră.

Și când, părintele din Săpânța Bălea: l-a jurat pe președintele sfatului comitatens Dr. Vasile Kindriș, sub steagul și pe steagul românesc — bucuria ne-a fost fără margini. — Lacrimi în ochi, și bucurie pe fețele tuturor vestiau că ni se implineste „visul neimplinit,” al mos-strămoșilor noștri.

Drumul spre Alba Julia.

Alba Julia! Oraș sfânt al Românilor! Câte suveniri glorioase și dureroase se nasc în sufletele noastre la amentirea acestui nume vrajitor! Gloria legionarilor lui Traian, a dorobanților lui Mihai Viteazul, suferințele martirilor noștri naționali; Horea, Cloșca și Crișan, protestele noastre nenumarate în contra volniciei și asuprirei milenara toate le ai văzut tu Alba Julie! Principiile lui Wilson ne-au slăbit lanțurile seculare, cari ne fereau la „integritate” Si noi alergam cu toții cu un trup, cu un suflet la Tine Alba Julie: sa rupem lanțurile ruginoase și slabite, se manifestam singurul nostru dor: de a dispune noi înșine asupra sorții noastre, de a fi liberi și uniți!

La apelul Consiliului Național Român Central ca tot cercul electoral unde locuiesc Români se-se reprezenteze la Adunarea Națională din Alba-Julia — provazuți cu credenționalele cercului Sighet, și cu ale Reuniunii Invațătorești și Florentin Biltz-Dancus cu credenționalul corpului ofițeresc român maramurăsan am plecat din Sighet 7 înși în frunte cu dr.-ul Vasile Kindriș — președintele Sfatului nostru

Cinste și recunoștință se cuvine, celor ce au ostenit, ca 22. Nov. 1918. să fie temeliea noii vieți a românilor din Maramurăș.

Hotărârile adunării, aduse cu unire desăvârșită, au arătat drumul pe care avem să mergem.

Sau ales membrii sfatului comitatens.

Președintele ales a dat lămuririle de lipsă pentru întemeierea sfaturilor sătenesti, — și cântând cântarea noastră națională: „Deșteaptă-te Române” — jucând cu foc, pe lângă celea mai frumoase nădejdi ne am depărtat la vetrele noastre, pentru a zidi lumea nouă, ce s'a început.

Am pus pe hârtie numai foarte puțin, din ziua mareață, înălțătoare, — avem însă nădejdea și hotărârea, că în viitorul apropiat și mai amănunțit, vom da seamă-despre celea întâmplate în 22. Nov.

Mulți n-au putut fi de față, pentru că greul vieții adesea nu iartă — și pe aceștia însă dorim să-i facem părtași, — după putință, — bucuriei ce o am avut, fiindcă știm, că întregul neam românesc din Maramurăș, atunci, dinpreună cu noi a serbătorit.

comitatens. Veseli, enervați, de nerabdare — nu cumva sa ne întârziem dela Adunare — am plecat Joi în 28. Nov. st. n. la 8 oare dimineața. În Berbești ne-o așteptat, dl student în drept Ilie Lazar, ca sa ne avizeze, ca Berbeștenii au plecat deja. În Giulești — odată observam o grupa mare de Români, îmbracați toți sârbătorește. Când sosim la ei ne fac ovații — o surprindere placuta pregatită de bravul student I. Lazar și de parintele I. Ardelean din Văleni, — Bravii Giuleșteni ne-au așteptat cu 10 care, ca se ne duca încinste până la Crăcești, iar doamna văduva Lazar ne-o așteptat cu un dejun bogat' — pentru care-mare mulțumita! Cântând am plecat pe 3 care mai departe. Pe toate satele pe unde treceam Români ne faceau ovații însufle,ite. Ajungând în Crăcești am prânzit în cărcima unui Jidan-român. Neașteptându-ne carele, care sa ne treaca peste Gütii, am fost anevoiți se ne rugam de badea Jon și Pârja din Giulești — cari ne-a adus și până aici — se ne treacă, și peste deal — și ei ne-au, și trecut cu cea mai mare placere, pentruce foarte le suntem recunoscatori. Inveseleți de glumele lui badea Jon din Giulești-abia observam, ca suntem deja la

Ce scrie V. Alexandri despre noi.

„Mie mi-e drag Românul și știu să prețuiesc bunătățile cu cari l-a dăruit natura. Mi-e drag să-l privesc și să-l ascult, căci el e simplu și frumos în înfățișarea lui, căci e curat, înțelept, vesel și poetic în graiul său. Imi place obiceiurile sale patriarhale, credințele sale fantastice, danțurile sale vechi și voinicești, portul său pitoresc, care la Roma se vede săpat pe coloana lui Traian, cântecele sale atât de armonioase! Eu îl iubesc și am multă sperare în acest popor plin de simțire, care respectează bătrânețele, care își iubește pământul și care fiind mândru de numele de Român, îl dă ca un semn de cea mai mare laudă oricărui om vrednic, oricărui viteaz, fie măcar de sânge străin. . . . Am multă sperare într'acest neam, a cărui adâncă cuminție e tipărită într'o mulțime de proverbe unele mai înțelepte decât altele; a cărui închipuire minunată e zugrăvită în poveștile sale poetice și strălucite ca incesi acele orientale; al cărui spirit satiric se vadește în nenumăratele anecdote asupra tuturor națiunilor, cu care s'a aflat el în relație; a cărui inimă bună și darnică se

arată în obiceiul ospetiei, pe care l-a păstrat cu sfințenie dela strămosii săi; al cărui geniu în sfârșit lucește atât de viu în poeziile sale alcătuite în onorul faptelor mărețe“.

Ceva despre mișcarea Rutenilor (Rusinilor).

Cam târziu dar totuși vedem în sfârșit că și Rutenii — Rusinii vecini doresc a se organiza. Le merge cam greu. Până acuma în 2 adunări una ținută în Pesta la 10 I. c., alta în Sighet la 18 I. c. — au hotărât, ca vor hotări în o alta adunare pentru că marea parte a celor veniți poate nechiemați au dorit a hotaril contrar voinței convocătorilor. Lucru cam ciudat, dar ușor de explicat prin faptul, ca domnii cari vreau a conduce poporul par a nu fi de o parere cu dorințele poporului, în trecut s'au prea indepartat unii de alți și așa acuma șe'ntilnesc cu anevoe, doar' vici nu cuatează. Putem învața mult. Increderea pierduta se recaștiga cu greu. Le vom urmări mișcarea cu bagare de seama și am dori ca cât de curind să-i vedem porniți pe un drum hotărât.

poalele Gutiiului, unde n-am dat din car „ca se-i cruțăm marțina“ lui badea Jon — contra protestarilor lui.

Adevărul a fost, că noi am preferit a face pe jos calea cea mai scurtă prin romanticele păduri ale Gutiiului, decât lungile serpentine cu carul. Abia observăm, și suntem deja la fântâna lui Pinteia, unde observăm un car borbosind în amurgul searei — sunt Berbeștenii: doctorul G. Birlea cu tical-seu — dl. protopop — și cu părintele Fuciec și câțiva țărani de pe diferite sate. — La crucea de pe vîrf i-am ajuns, și până ne-au sosit carele, ne-am „încălzit“ din plosca Dlui protopop.

Sosiți la 4 oare, am plecat în jos prin codrii Gutiiului spre Baia-Sprie. Când suntem în vale la casa pădurariului ce surprindere plăcută, — ne iese îniainte o grupă de Dșoare și domni cu steaguri românești, făcândune ovați însuflețite, — sunt Baiasprienii: Dșoarele Anca, frații Lupan, frații Nistor și mai mulți alți domni. Grupa noastră crește cu tot pașul. Steagurile fâlfăesc, carele par că sboară, iar bătrînul Gutii resună de: „Desteaptăte Române din somnul cel de moarte la care te adânciră barbarii de tirani Acum ori nici odată croeste-

și altă soarte, la care se-sa'nchine șt cruzii tăi dușmani:“

În Baia Sprie înaintea, „Coroanei“ ne așteaptă deja tot orașul în frunte cu Dl protopop dinloc-totodată președintele sfatului Național local. — La mesele „Coroanei“ suntem oaspeți lor binevăzuți; le mulțumim din inimă călduroasa primire! Suntem deja o grupă mare! Mai încolo — la Baia Mare! — Badea Ion nu ne lasă din;

„Se horiți mai una.“ În Baia-Mare ne fuge înainte un soldat Român și ne avizează, că Ungurii ne așaptă deja cu 2 mitraliere și 100 soldați. Lasă să ne aștepte! De acea mai tare cântam:

„Hai se dăm mână cu mână

Cei cu inimă română,

Să'nvîrtim hora frăției

Pe pământul României“ și

Iarba rea din holdă piară

Piară dușmanul dim țeară! etc.

(Va urma.)

STIRI

DIN MARAMURAS

Cu bucurie auzim vestile despre ținuta frumoasă a Românilor noștrii în toate părțile pentru a ține buna rînduiala și a apăra cinstea românească. Numai din 2—3 sate ni se spune că unii din oameni fac pagube mai ales în padurile obștești, ba chiar și bisericești. Fac un lucru foarte slab și de rușine care nu li se va uita nici ierta.

Guvernul unguresc a numit de comisar al sau pentru Maramurăș în locul lui Fr. Bolgár pre primpretorele din Ökörmező *Emil Zombory*. Il vom sprijini în susținerea buneirînduiei.

Ni se spune că în scurt timp pretorii — jurații — vor fi în parte mutați, ca fiecare să-si faca slujba acolo unde se poate înțelege cu poporul. Trebuia facut de mult, nu tocmai contrarul. Deocamdată știm, că conducerea cercului Izei o preia harnicul tinăr român *Victor Hodor* până acuma pretore în Raháu. Il vedem bucuroși și îi dorim rod muncii!

Harnicul avocat dr. *Aurel Szabó* e delegat de comisar pentru alimentare pentru Maramurășul românesc. Il dorim succes!

La noi în foile ungurești se scrie mult, că oare vor veni trupele antantei, mai cu deadins cele românești în Maramurăș ori nu și când. Sunt numai gâciturii și dorințe fără nici un căpătâi. Noi sa fim numai cu răbdare și încredere în mersul lucrurilor. Se 'ngrijesc de soartea noastră.

Moartea nemiloasă în zilele mari de bucurie ne-a răpit din mijlocul nostru după un morb scurt pe *Simeon Sierbu* conducătorul economiei fam. Mihályi din Sarasau și pre protopopul paroch din Bársana *Andrei Kovats*. Vom reveni. Familiilor întristate condolințele noastre.

DELA FRATI

Comitetul dirigent — ministeriul — Marelui Sfort a Românilor în frunte cu dr. Jülü Maniü s'a așezat în Sibiu, se organizázá pentru munca grea de a pune fundament viitorului nostru de aur.

O delegație din o fițeri francezi ș români a trecut pe linia de fer Sibiu — Arad spre Pesta a pertracta cu guvernul unguresc siguranța linei. A fost serbătorită de Romîni în toate orașele.

DIN LUMEA MARE.

Marele Wilson fiind primit pretutindeni cu mare însuflețire a sosit la Paris, ca cu Francia, Anglia și Italia să facă punctele de pace cari vor fi primite după pertractarea tuturor aliațiilor din Januarie.

Orugare! Cu incre dere ne adresăm cătră intelectualii români din comitatul nostru, ca să sprijinească nisuința noastră de a ne incheга, de a inainta in spre bine — prin *colaborare*. — Avem atâtea neajunsuri și suntem așa de puțini, in cât, nimeni, sub nici un titlu, nu poate fi scutit de sub datorințele ce ni-se impun.

Sa, amuțească cei păcătoși, iar oamenii de bine la lucru și cu condeiul. — Viitoriul va fi așa după cum ni-l vom face.

Voieste și vei fi!

Răspândirea ziarului nostru, e datorința fies-tecui!

Editor si Proprietar: C. N. R. C. din Maramurás.

Redactori responsabili: Dr. Vasile Kindris si Dr. Titu Doros.